

Κώστας Τζιαντζής «10 Χρόνια Μετά»: Άγγελος Χάγιος

Με τη συμπλήρωση δέκα χρόνων από την απώλεια μιας μορφής του κομμουνιστικού κινήματος της χώρας μας, του συντρόφου **Κώστα Τζιαντζή**, ο ιστότοπος giannena-e.gr και ο **Ναπολέων Ροντογιάννης** πραγματοποίησαν ένα αφιέρωμα στη μνήμη του Κώστα, με τον τίτλο:

Κώστας Τζιαντζής «10 Χρόνια Μετά» Οι Σύντροφοί του Διηγούνται

Δείτε στο βίντεο που ακολουθεί, όσα είπε ο Άγγελος Χάγιος.

Το στέλεχος της Πολιτικής Επιτροπής του **NAP για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση** ξεκίνησε την τοποθέτησή του λέγοντας:

«Μιλάμε για τον σύντροφο τον Κώστα Τζιαντζή, μια πολυσύνθετη προσωπικότητα. Έναν φίλο και σύντροφο στο οποίο τον κεντρικό πυρήνα όλης της ζωής του, όλων των ενδιαφερόντων του, που ήτανε πολύπλευρα, αναζητούμε εκ των πραγμάτων την πρωτοπόρα σκέψη, την πρωτοπόρα δράση του ως αγωνιστή, ως επαναστάτη κομμουνιστή της εποχής. Και αυτό όπως ζήσαμε και παλέψαμε μαζί στη διάρκεια της δικτατορίας, στους μεταπολιτευτικούς χρόνους, και τα τελευταία χρόνια μέχρι το τέλος της ζωής του -έφυγε νωρίς ο Κώστας- στο πλαίσιο του εγχειρήματος του Νέου Αριστερού Ρεύματος για την Κομμουνιστική Απελευθέρωση.

Γνωριστήκαμε με τον Κώστα όταν δουλέψαμε μαζί, παλέψαμε και οραματιστήκαμε στη διάρκεια του αντιδικτατορικού νεολαιίστικου και ειδικότερα του φοιτητικού κινήματος. Ο Κώστας τότε ήταν μέλος του πρωτοπόρου πυρήνα που δημιούργησε την Κομμουνιστική Νεολαία Ελλάδας, οργάνωση στην οποία ενταχθήκαμε και εμείς, μετά τον Κώστα, συγκροτώντας στην πορεία την οργάνωση του Πολυτεχνείου. Μέσα στην ορμή και τη διάθεσή μας να αγωνιστούμε για να πέσει η χούντα. Να ανακτήσει ο λαός τα δημοκρατικά του δικαιώματα. Να αμφισβητήσουμε και να έρθουμε σε σύγκρουση με το καθεστώς της αμερικανοκρατίας. Και να έρθουμε σε αλληλεγγύη με τους λαούς που αγωνίζονταν -Μάης του '68, ανταποικιακά ανατρεπτικά κινήματα στην Αφρική, στη Λατινική Αμερική, το παράδειγμα της Κούβας.

Μέσα σε ένα τέτοιο περιβάλλον ο Κώστας ξεχώρισε αμέσως διότι ήταν απ' τους πρώτους που επιχειρούσε

να επεξεργαστεί μια γραμμή, μια θεωρία και μια κατεύθυνση ώστε ο αγώνας για τα καθημερινά προβλήματα τότε, στο φοιτητικό κίνημα, ο αγώνας κατά της χούντας να συνδέεται και να εντάσσεται τελικά στον αγώνα για την ανατροπή της ρίζας, των αιτιών που γεννούνε χούντες. Όχι μόνο στην Ελλάδα, και στην Ισπανία, και στην Πορτογαλία, και στη Λατινική Αμερική ευδοκίμοσαν εκείνη την περίοδο χούντες, με την καθοδήγηση και των Αμερικανών. Με τη συνολική ανατροπή του συστήματος που γεννά χούντες. Ήταν από τους πρώτους που συζητούσε για την επαναστατική προοπτική που πρέπει να κατακτά ο αγώνας ο αντιδικτατορικός. Αυτό ήταν ένα στοιχείο που η Κομμουνιστική Νεολαία τότε άρχισε σιγά - σιγά να το βάζει στη ζωή και στην πράξη. Και να σκεφτεί κανείς ότι εκείνη την περίοδο, η απόπειρα για δημιουργία οργάνωσης κομμουνιστικής νεολαίας με επαναστατικό προσανατολισμό, σύγκρουσης με το καπιταλιστικό σύστημα κλπ, αντιμετώπιστηκε αρνητικά από πολλές πλευρές. Πρώτα απ' όλα βέβαια από τη Χούντα και τους μηχανισμούς και το κυνηγητό τους αλλά και από άλλους αγωνιστές που θεωρούσαν ότι τώρα δεν είναι εποχή για κομμουνισμό, για επανάσταση, τώρα είναι εποχή για πλατύ αντιδικτατορικό μέτωπο. Υπήρχε μια σύγκρουση σ' αυτή την βάση, μια απαξίωση της απόπειρας, και αυτό βέβαια το εισέπραττε περισσότερο ο Κώστας που είχε έναν κεντρικό ρόλο σ' αυτήν την απόπειρα. Μάλιστα, έλεγε ο Κώστας τότε, ότι μόνο αν υπάρξει μια επαναστατική απόπειρα και απειλή από το αντιδικτατορικό κίνημα, πολιτικοποιημένο πλέον σ' αυτή την κατεύθυνση, και η Χούντα θα κλονιστεί και μπορεί να ανατραπεί από το λαϊκό εργατικό κίνημα, αλλά και αυτή η απόπειρα θα δημιουργήσει προϋποθέσεις μεγαλύτερων κατακτήσεων, γιατί αυτό μόνο υπολογίζει ο αντίπαλος ο ταξικός, η αστική τάξη της χώρας και οι σύμμαχοί της.»

[...]

«Με κεντρικό τον ρόλο του Κώστα, υπήρξε μια συλλογική επεξεργασία και προσπάθεια αμφισβήτησης της παραδοσιακής γραμμής που κυριαρχούσε στις αριστερές δυνάμεις, είτε της ουράς στον καραμανλικό εκσυγχρονισμό -είναι χαρακτηριστική η τακτική τότε του ΚΚΕ εσωτερικού και τα συνθήματα «Καραμανλής ή τανκς» κ.ο.κ.- αλλά και της γραμμής της ουράς στην Ένωση Κέντρου προδικτατορικά, στο ΠΑΣΟΚ και στον Παπανδρέου μεταδικτατορικά. Της γραμμής δηλαδή μιας ανεξάρτητης ανατρεπτικής πολιτικής της αριστεράς, για να σπάσει ο φαύλος κύκλος της ουράς στα αστικά κόμματα και κάθε φορά στο πιο κεντρώο, στο πιο προοδευτικό, υποτίθεται, τμήμα της αστικής πολιτικής. Ο Κώστας συνέβαλε σ' αυτή την εμπειρία και θεωρητικά, με τη γνώση της Ιστορίας και τη μελέτη αλλά και του κλασικού μαρξισμού με σύγχρονες επεξεργασίες. Βοήθησε τότε ιδιαίτερα την Κομμουνιστική Νεολαία στη διαμόρφωση μιας γραμμής μετωπικής, συγκρότησης δηλαδή και πολιτικοποίησης του νεολαιίστικου κινήματος, στη σύγκρουση με τις καπιταλιστικές αναδιαρθρώσεις προς όφελος του συστήματος που προωθούσαν στο χώρο της Παιδείας ο Καραμανλής ή ο Παπανδρέου. Μιας γραμμής δηλαδή σύγκρουσης με τον πυρήνα της αστικής πολιτικής και όχι ανοχής που θα αποσκοπούσε σε ένα τσιμπολόγημα κάποιων επί μέρους κατακτήσεων ενώ θα περνάει αλώβητος ο κεντρικός πυρήνας της αναδιάρθρωσης. Της αναδιάρθρωσης των πανεπιστημίων με τον Νόμο 815, της αναδιάρθρωσης της εργασίας, της στρατιωτικής θητείας και ζητήματα γύρω από τα οποία αναπτυσσόταν καθημερινή πάλη.»

Πού ανήκει ο Κώστας και το έργο του; Ανήκει στο μέλλον, που είναι το μέλλον της ανατροπής, το μέλλον της κομμουνιστικής ελπίδας και της απελευθέρωσης

Ανέλυσε στη συνέχεια τη συμβολή του Κώστα Τζιαντζή στη διαλεκτική της συγκρότησης μιας οργανωμένης πρωτοπορίας μιας νεολαίας που αναζητούσε ριζικές επαναστατικές αλλαγές και ταυτόχρονα έχει μια πολιτική γραμμή πλατιάς μαζικής δουλειάς γύρω από τα καυτά προβλήματα της νεολαίας.

Τέλος, αφού πρώτα αναφέρθηκε διεξοδικά στην περίοδο της ρήξης στο ΚΚΕ το 1989, εν κατακλείδι είπε

τα εξής:

«Νομίζω ότι τελικά, δέκα χρόνια μετά την πρόωρη απώλεια του Κώστα, αυτό το οποίο μένει, και είναι χρήσιμο, πολύ χρήσιμο, αξιοποιήσιμο στην παρούσα φάση, είναι το έργο του Κώστα. Σας είπα προηγούμενα ότι σε μια εκδήλωση που κάναμε ως Νέο Αριστερό Ρεύμα για την μεταβατική περίοδο, μετά την επανάσταση προς σοσιαλισμό – κομμουνισμό, αν δηλαδή τότε έχουμε σοσιαλισμό ή όχι, ο Σήφης ο Καυκαλάς παρουσίασε μια εργασία που είχε κάνει ο Κώστας πριν εικοσιπέντε χρόνια και βάλε. Την εργασία αυτή, επέμενε ο Κώστας να την παρουσιάσει στην επιτροπή που επεξεργαζόταν αυτά τα θέματα για να γίνει συλλογικό κερτημένο και συλλογική επεξεργασία. Η παρουσίασή της από τον Σήφη τον Καυκαλά σήμερα, στα βασικά της σημεία, αναγνωρίστηκε από όλους ως μια φρέσκια προσέγγιση του τι σημαίνει –αν ήταν ο “υπαρκτός σοσιαλισμός” πραγματικά σοσιαλισμός –ανύπαρκτος για μας- και με ποιες προϋποθέσεις μπορεί η επαναστατική εξουσία να προχωρήσει στο σοσιαλισμό. Αξιοποίηση δηλαδή μιας δουλειάς και ενός έργου σε συνθήκες είκοσι χρόνων μετά, σήμερα που συζητούνται αυτά τα θέματα. Ο τρόπος προσέγγισης επομένως, της δουλειάς, του έργου και της προσωπικότητας του Κώστα, έχει κατά τη γνώμη μου πολλές πλευρές που μπορεί κανείς να πιάσει και να το συζητήσει.

Ο Δημήτρης ο Δεσύλλας, φίλος και στενός συνεργάτης του Κώστα για πολλά χρόνια, το συνοψισε σε ένα άρθρο του στην εφημερίδα ΠΡΙΝ, περίπου ως εξής: Ότι η συμπύκνωση του έργου του Κώστα -του συλλογικού έργου ολόκληρου του εγχειρήματος, αλλά έπαιξε κεντρικό ρόλο ο Κώστας- ήταν το ότι σήμερα είμαστε σε μια εποχή που έχει αλλάξει ο καπιταλισμός. Είναι βάρβαρος, καθολικός, ολοκληρωτικός, ο πιο επικίνδυνος και καταστροφικός καπιταλισμός και εκτός από την ήττα που έχουμε του αριστερού κομμουνιστικού κινήματος, έχουμε υποχρέωση να μελετήσουμε αυτές τις συνθήκες και να δούμε στις σημερινές συνθήκες τις προϋποθέσεις τις τάσεις και τις δυνατότητες του αναγκαίου σύγχρονου προγράμματος κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Σύγχρονου κόμματος επαναστατικού κομμουνιστικής απελευθέρωσης. Και αυτό, όχι ως αποκούμπι και φυγή από την πραγματικότητα αλλά ως μάχιμο εργαλείο για να υπάρξει το αναγκαίο μέτωπο ανατροπής, το μέτωπο κατά του καπιταλισμού, το αντικαπιταλιστικό μέτωπο. Και αυτά, όχι για να τακτοποιήσουμε το «νοικοκυριό» της αριστεράς, αντικαπιταλιστικής και κομμουνιστικής αλλά για να υπάρξει εκείνο το πολιτικό εργατικό μαζικό κίνημα που θα αναλάβει την πρωτοβουλία της ανατροπής και της επανάστασης. Κάπως έτσι το συμπύκνωσε ο Δημήτρης [Δεσύλλας, σ.σ.] και νομίζω ότι αυτό είναι το κέρδος [...]

Και μάλιστα σε διαχωρισμό από λογικές ουράς στις ρεφορμιστικές δυνάμεις. Σε διαχωρισμό από λογικές συμβιβασμών με την αστική πολιτική. Σε διαχωρισμό από λογικές κινηματισμού. Αυτό ήταν το κεντρικό συμπέρασμα. Νομίζω ότι η πιο μεγάλη επιβεβαίωση, συγκινητική για μένα εμπειρία, μετά απ’ αυτά τα λόγια, είναι όταν παρακολούθησα το Συνέδριο της νεολαίας Κομμουνιστική Απελευθέρωση. Όπου μου έκανε εντύπωση, η συζήτησή τους για τον σύγχρονο καπιταλισμό, για ένα σύγχρονο κομμουνιστικό ρεύμα της νεολαίας, για ένα σύγχρονο κομμουνιστικό πρόγραμμα, για ένα σύγχρονο νεολαιίστικο κίνημα που θα παλέψει μαζί με την εργατική τάξη. Στις συζητήσεις αυτές, και στις θέσεις του Συνεδρίου και στην εισήγηση και σε αρκετές ομιλίες, αναφέρθηκαν ονομαστικά στις εργασίες και στην κληρονομιά του Κώστα του Τζιαντζή.

Ε, λοιπόν, νομίζω ότι ναι, αν πάρουμε και αυτή την εμπειρία... Πού ανήκει ο Κώστας και το έργο του; Ανήκει στο μέλλον, που είναι το μέλλον της ανατροπής, το μέλλον της κομμουνιστικής ελπίδας και της απελευθέρωσης, που μόνο με επαναστατικό δρόμο, όπως έλεγε ο Κώστας και όχι κοινοβουλευτικό, μπορεί να κατακτηθεί.»

Δείτε στη συνέχεια το βίντεο με ολόκληρη την τοποθέτηση του Άγγελου Χάγιου.

Δείτε ακόμη:

[Την εισήγηση του Άγγελου Χάγιου στην ημερίδα την αφιερωμένη στον Κώστα Τζιαντζή, που](#)

[πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 26/11/2021.](#)

[Ολόκληρη την ημερίδα σε βίντεο](#)

[Την ομιλία του Σήφη Καυκαλά στην ίδια ημερίδα](#)

[Την ομιλία του Σταύρου Μαυρουδέα](#)

[Την ομιλία της Ευανθίας Γαϊτανίδου](#)

[Την ομιλία του Κώστα Τριχιά](#)

Μπορείτε να δείτε το αντίστοιχο βίντεο στο οποίο μιλάει για τον Κώστα η [Μαριάννα Τζιαντζή](#), [εδώ](#) και ο [Πέτρος Παπακωνσταντίνου](#), [εδώ](#).

Όλα τα βίντεο του αφιερώματος μπορείτε να τα δείτε [εδώ](#).

Δημιουργία και επιμέλεια βίντεο: Ναπολέων Ροντογιάννης

Πηγή βίντεο: giannena-e.gr